

Otwarta nauka

- korzyści i dobre praktyki

Platforma Otwartej Nauki

Nasze działania obejmują:

- rozwijanie narzędzi informatycznych i serwisów, m.in.
 - Biblioteka Nauki
 - Repozytorium CeON
 - Repozytorium Otwartych Danych RepOD
- analizę komunikacji naukowej oraz wspieranie instytucji i badaczy, m.in. poprzez:
 - szkolenia
 - konsultacje
 - raporty
- komunikację i promocję
 - serwis informacyjny Otwarta Nauka
 - media społecznościowe i newsletter

Platforma Polskich Publikacji Naukowych

nowa odsłona platformy Biblioteka Nauki

- **pełne teksty** i metadane od wydawców, redakcji i baz współpracujących z ICM
- współpraca z kolejnymi wydawcami i czasopismami (+ 90 000 artykułów)
- wersje mobilne i integracja 540 książek na platformie

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020, Działanie 2.3.

Łączna wartość projektu: 5 164 777,78 zł
Dofinansowanie z Funduszy Europejskich: 4 370 951,43 zł

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Przeszukaj największą bazę naukową w Polsce

100% publikacji pełnotekstowych

Wszędzie ▾

SZUKAJ

[Wyszukiwanie zaawansowane](#)

421388

artykułów

1500

czasopism

532

książek

37%

publikacji na licencji CC

Wszystkie

Nauki
humanistyczne

Nauki
inżynieryjno-techniczne

Nauki medyczne
i o zdrowiu

Nauki
rolnicze

Nauki
społeczne

Nauki ścisłe
i przyrodnicze

Nauki
teologiczne

Sztuka

Najnowsze

Książki

[Wyświetl wszystkie](#)

Artykuły

[Wyświetl wszystkie](#)

(Nie) Bój się bloga! Jak wykorzystywać blog w edukacji

Radosław Bomba, Monika Górską, Katarzyna Fornalska, Agnieszka Jarmuł, Ania Kalinowska, Jarosław Kopeć, Łukasz Mirocha, Piotr Peszko, Piotr Siuda, Grzegorz D. Stunża, Jan Tytz, Mateusz Waligórski, Aleksandra Wzorek

Party dynamics and leadership longevity: experience from Western Balka...

Dejan Bursać, Boban Stojanović

The problem of radical Salafism in Sweden in the

Dziedzinowe Repozytoria Otwartych Danych Badawczych

3 repozytoria danych badawczych i udostępnione dane

- Repozytorium Otwartych Danych RepOD - nowa odsłona
- Repozytorium Danych Społecznych RDS
- Macromolecular Xtallography Raw Data Repository MX-RDR

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020, Działanie 2.3.

Łączna wartość projektu: 4 998 889 zł
Dofinansowanie z Funduszy Europejskich: 4 230 559,76 zł

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Repozytoria Danych Badawczych

RepOD

Repozytorium Otwartych Danych

Szukaj ▾

O repozytorium

Pomoc ▾

 Polski ▾

Załącz konto

Zaloguj

Tekst:

80

==

Czcionka:

A

A

A

Kontrast:

Aa

Aa

RepOD

 Statystyki

10 668 Pobrań

 Kontakt

 Udostępnij

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w
Toruniu

University of Szczecin

Centre of Polymer and
Carbon Materials, Polish
Academy of Sciences

Szukaj w tej kolekcji...

 Szukaj

Wyszukiwanie zaawansowane

 Dodaj dane

Filtry wyszukiwania

☒ Kolekcje (78)

☒ Zbiory danych (178)

☐ Pliki (1 144)

Zastosuj

Wyniki wyszukiwania

Od 1 do 10 z 256 Wyników

 Sortuj ▾

Modelowanie właściwości fizykochemicznych amigdaliny

2021-10-18

RDS

Repozytorium
Danych Społecznych

MX-RDR

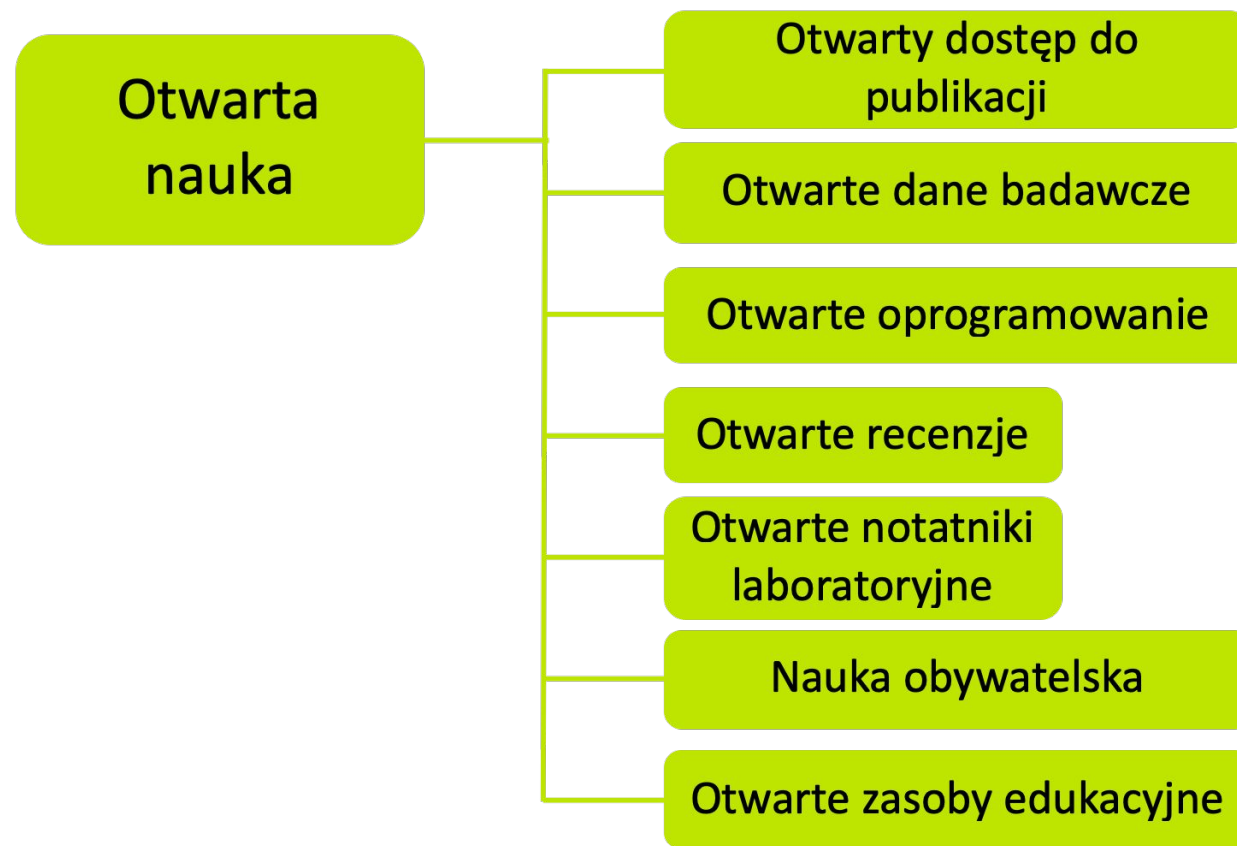
Macromolecular Xtallography
Raw Data Repository

Wprowadzenie

- korzyści płynące z otwartego udostępniania
rezultatów badań

Czym jest otwarta nauka?

- komunikacja naukowa
 - brak ograniczeń w dostępie do rezultatów badań w formie cyfrowej
- sposób prowadzenia badań
 - uwzględnienie zasad rzetelności, otwartości
- nauka a społeczeństwo

Korzyści - system komunikacji naukowej

- łatwość wyszukiwania informacji,
- szybsza komunikacja naukowa,
- większa widoczność,
- zwiększenie liczby cytowań i oddziaływania badań,
- ułatwienie walki z nierzetelnością naukową
- większa rzetelność badań

Korzyści - system komunikacji naukowej

- promocja dorobku badaczy i instytucji naukowych,
- ułatwienie współpracy pomiędzy instytucjami,
- usprawnienie zarządzania wiedzą, oszczędności,
- racjonalizacja kosztów dystrybucji wiedzy

- dostęp do zasobów naukowych i możliwość ich wykorzystania przez osoby spoza środowiska naukowego:
 - nauczycieli i edukatorów,
 - dziennikarzy, ekspertów i profesjonalistów z różnych dziedzin,
 - przedstawicieli administracji publicznej, przedstawicieli organizacji pozarządowych...
- przyspieszenie działań na rzecz rozwiązania globalnych problemów
- budowanie zaufania społeczeństwa do nauki

Otwarty dostęp do publikacji naukowych

- polityki otwartości - wymagania dot. sposobu udostępniania rezultatów badań
 - instytucje finansujące badania naukowe
 - instytucje prowadzące badania
 - wydawcy czasopism
- na szczeblu krajowym → strategie, rekomendacje, zalecenia
- międzynarodowe inicjatywy → ujednolicenie polityk

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Kierunki rozwoju
otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce
(2015)

- zalecenia dla krajowych podmiotów finansujących badania naukowe
ze środków publicznych, jednostek naukowych i uczelni oraz
wydawców czasopism naukowych

<https://www.gov.pl/web/nauka/otwarty-dostep-do-publicacji-naukowych>

Narodowe Centrum Nauki, uczestnictwo w cOAlition S

- aktualnie dot. publikacji artykułów w czasopismach
- autorzy zachowują majątkowe prawa autorskie do publikacji
- udostępnianie z wykorzystaniem otwartych licencji (najlepiej CC-BY)
- wymogi dot. miejsc publikacji i repozytoriów
- wymogi dot. sposobu finansowania publikacji

Plan S

	Miejsce publikacji w otwartym dostępie (czasopisma lub platformy)	Miejsca publikacji dostępne w modelu subskrypcyjnym (sposób wykorzystujący repozytoria)	Przekształcenie miejsc publikacji dostępnych w modelu subskrypcyjnym (mechanizmy transformacyjne)
Sposób	Autorzy publikują w otwartym czasopiśmie lub na otwartej platformie.	Autorzy publikują w czasopiśmie dostępnym w subskrypcji i udostępniają w otwartym repozytorium ostateczną opublikowaną wersję (Version of Record, VOR) lub ostateczną wersję autorską (Author's Accepted Manuscript, AAM).	Autorzy, w ramach mechanizmów transformacyjnych, publikują w otwartym dostępie w czasopiśmie dostępnym w subskrypcji.
Finansowanie	Instytucje finansujące wchodzące w skład cOAlition S udzielają wsparcia finansowego na poczet opłat za opublikowanie.	Instytucje finansujące wchodzące w skład cOAlition S nie będą udzielać wsparcia finansowego na poczet opłat za otwarte publikowanie w "hybrydowych" miejscach publikacji dostępnych w subskrypcji.	Instytucje finansujące wchodzące w skład cOAlition S mogą wspierać finansowo publikowanie w otwartym dostępie w ramach mechanizmów transformacyjnych.

Plan S w polityce otwartości NCN

	Miejsce publikacji w otwartym dostępie (czasopisma lub platformy)	Miejsca publikacji dostępne w modelu subskrypcyjnym (sposób wykorzystujący repozytoria)	udostępnienie w repozytorium natychmiast (bez embarga)
Sposób	Autorzy publikują w otwartym czasopiśmie lub na otwartej platformie. zarejestrowane lub będące na etapie rejestracji w DOAJ	Autorzy publikują w czasopiśmie dostępnym w subskrypcji i udostępniają w otwartym repozytorium ostateczną opublikowaną wersję (Version of Record, VOR) lub ostateczną wersję autorską (Author's Accepted Manuscript, AAM).	repozytorium zarejestrowane w OpenDOAR VoR lub AAM musi posiadać trwały identyfikator
Finansowanie	Instytucje finansujące wchodzące w skład cOAlition S udzielają wsparcia finansowego na poczet opłat za opublikowanie.	Instytucje finansujące wchodzące w skład cOAlition S nie będą udzielać wsparcia finansowego na poczet opłat za otwarte publikowanie w "hybrydowych" miejscach publikacji dostępnych w subskrypcji.	Opłaty publikacyjne wydatkowane na opublikowanie pracy w czasopiśmie hybrydowym, w ramach ścieżki 2, są kosztami niekwalifikowalnymi dla projektu i nie mogą pochodzić ze środków Narodowego Centrum Nauki.

Plan S w polityce otwartości NCN

Ta ścieżka publikacyjna (3) obowiązuje tylko, gdy praca została przyjęta do druku lub opublikowana do 31 grudnia 2024 r.

czasopisma objęte licencją w ramach umów transformacyjnych, które muszą być ujęte w rejestrze ESAC

czasopisma transformacyjne zgodne z wytycznymi Planu S

Przekształcenie miejsc publikacji dostępnych w modelu subskrypcyjnym (mechanizmy transformacyjne)

Autorzy, w ramach mechanizmów transformacyjnych, publikują w otwartym dostępie w czasopiśmie dostępnym w subskrypcji.

Instytucje finansujące wchodzące w skład cOAlition S mogą wspierać finansowo publikowanie w otwartym dostępie w ramach mechanizmów transformacyjnych.

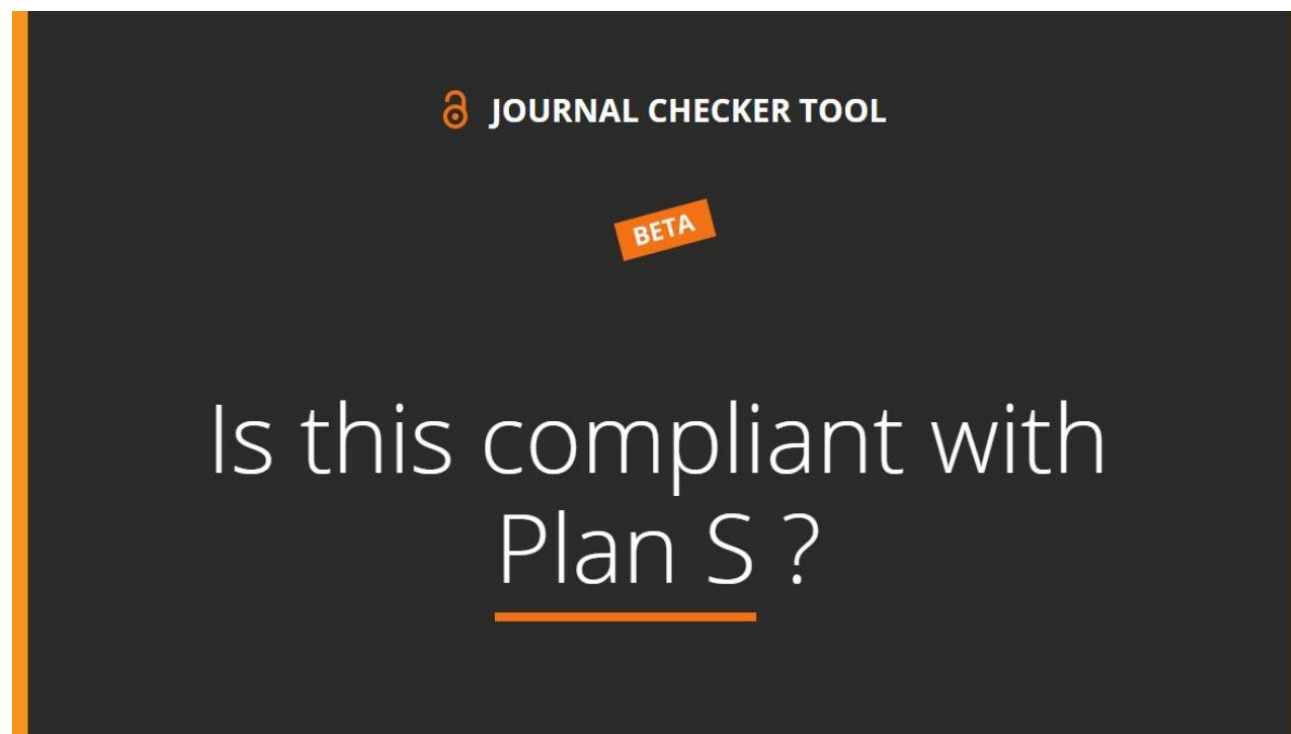
Jak sprawdzić zgodność z Planem S?

Journal Checker Tool

<https://journalcheckertool.org/>

[https://www.youtube.com/watch?v=Gz](https://www.youtube.com/watch?v=GzUzeZVA_U8)

[UzeZVA_U8](https://www.youtube.com/watch?v=GzUzeZVA_U8)

Plan S

UNIVERSITY OF WARSAW
Interdisciplinary Centre for Mathematical
and Computational Modelling
icm.edu.pl

Psychologia Rozwojowa (Uniwersy

National Science Centre, Poland (N

Kazimierz Pułaski University of

COMPLIANCE THROUGH SELF-ARCHIVING USING RIGHTS RETENTION

Your funder's grant conditions set out how you can retain sufficient rights to self-archive the Author Accepted Manuscript in any OA repository. Publishing fees do not apply with this route.

[More information](#)

 START OVER

SHARE THIS RESULT

EXPLAIN THIS RESULT

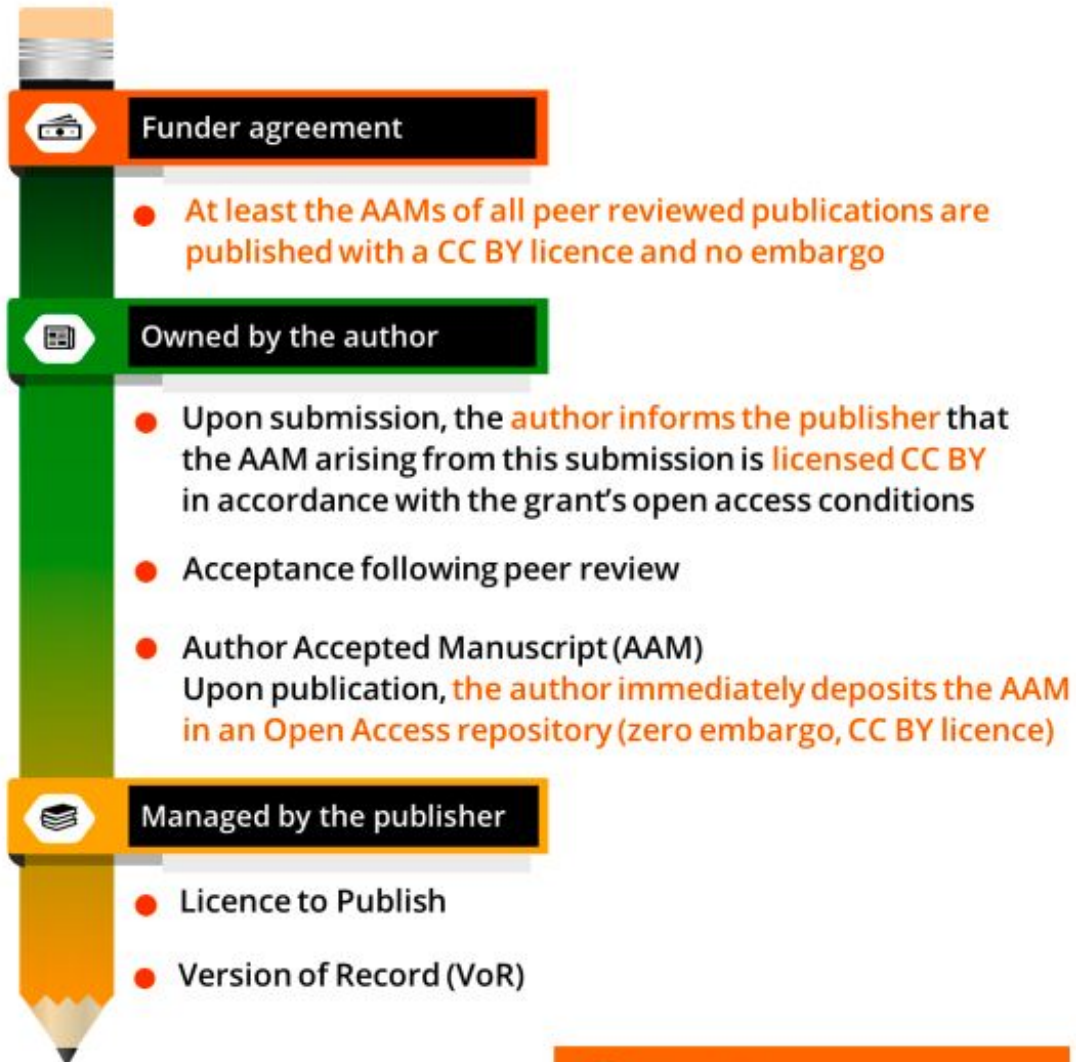
Plan S & Rights Retention

#RetainYourRights

www.coalition-s.org/rights-retention-strategy

Helping researchers retain their rights and share their work Open Access

Example where the Author Accepted Manuscript (AAM) is shared CC BY

cOAlition S

Hosted by the European Science Foundation
info@coalition-s.org • www.coalition-s.org

- przeniesienie majątkowych praw autorskich
- zachowanie majątkowych praw autorskich
 - Plan S
 - Komisja Europejska
 - inne inicjatywy, np. OA2020

Prawa autorskie

Osobiste

- więź twórcy z utworem (autorstwo, integralność, decyzja o udostępnieniu, ...)
- nieograniczone w czasie
- niezbywalne

Majątkowe

- korzystanie z utworu na różnych polach eksploatacji
- ograniczone w czasie
- zbywalne

- „Pewne prawa zastrzeżone”
 - Możliwość określenia warunków licencyjnych, czyli zasad, na których twórca dzieli się utworem
- Standardowe rozwiązanie stosowane w komunikacji naukowej
- Trzy „warstwy” licencji:
 - tekst licencji (prawny)
 - przystępne podsumowanie
 - kod (odczyt maszynowy)

Licencje Creative Commons

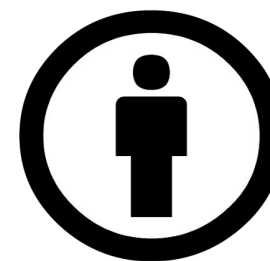
- 4 warunki licencji:

BY - Uznanie autorstwa (Attribution)

NC - Użycie niekomercyjne (Non-Commercial)

ND - Bez utworów zależnych (No-Derivatives)

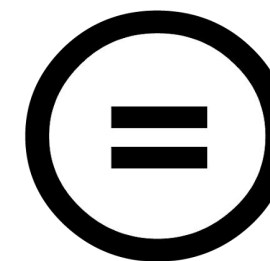
SA - Na tych samych zasadach (ShareAlike)

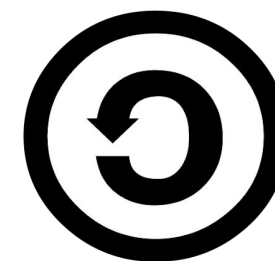
BY

NC

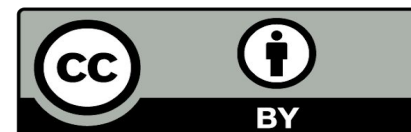
ND

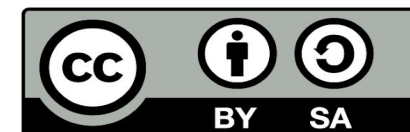
SA

Licencje Creative Commons

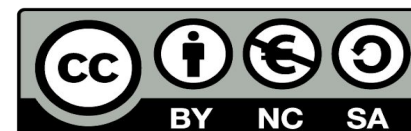
- CC-BY, CC-BY-SA - wolne licencje
- CC0 - licencja równoważna z przeniesieniem utworu do domeny publicznej

CC BY

CC BY-SA

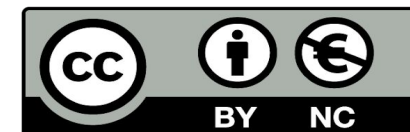
CC BY-NC-SA

CC BY-ND

CC BY-NC-ND

CC BY-NC

- korzyści z perspektywy instytucji naukowych
 - informacja o dorobku pracowników
 - promocja i większa widoczność
 - analizy i diagnozy
- uwzględnione w politykach otwartości
 - Komisja Europejska, H2020 i HE

Otwarte dane badawcze

Czym są dane badawcze?

Dane badawcze są definiowane jako zarejestrowane materiały o charakterze faktograficznym, powszechnie uznawane przez społeczność naukową za niezbędne do oceny wyników badań naukowych.

Wytyczne NCN do planu zarządzania danymi

W tej części formularza pod pojęciem „dane” NCN rozumie zarówno dane zebrane i dotąd nieprzetworzone, jak i dane wytworzone i poddane analizie. Definicja ta obejmuje wszystkie możliwe formaty, zarówno cyfrowe, jak i niecyfrowe (np. próbki, wypełnione kwestionariusze, nagrania dźwiękowe, itd.)

https://ncn.gov.pl/sites/default/files/pliki/regulaminy/wytyczne_zarzadzanie_danymi_06_2020.pdf

informacje sektora publicznego utrwalone w postaci elektronicznej, inne niż publikacje naukowe, które zostały wytworzone lub zgromadzone w ramach działalności naukowej w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 i 619) i są wykorzystywane jako dowody w procesie badawczym lub służą do weryfikacji poprawności ustaleń i wyników badań

<https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000164101.pdf>

- wszystkie zaplanowane i uzasadnione działania związane z danymi wykonywane na każdym etapie realizacji projektu badawczego i po jego zakończeniu
- udostępnianie jako jeden z etapów
 - as open as possible, as closed as necessary

Dlaczego zarządzanie danymi jest ważne?

Zasady rzetelności naukowej,
zawarte w umowach, uchwałach
bądź kodeksach, np.

[Kodeks NCN dotyczący
rzetelności badań naukowych i
starania o fundusze na badania](#)

[Kodeks etyczny beneficjentów i
kandydatów w programach FNP](#)

- odpowiedzialność za
prowadzone badania i ich
dokładność
- uczciwość w prezentowaniu
hipotez, metod, analiz, wyników
i interpretacji
- staranność, celowość,
zasadność i efektywność
działań

Dlaczego zarządzanie danymi jest ważne?

Odpowiedzialność za powierzone środki → wytwarzanie danych jest kosztowne i czasochłonne

„Musimy uczulić ludzi na to, że dane są jak pieniądze. Danymi wytworzonymi w ramach projektu należy w odpowiedni sposób zarządzać i udostępniać je do ponownego wykorzystania dla innych.”

- **Konstantinos Glinos**, kierownik działu ds. otwartej nauki w Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych i Innowacji KE

<https://www.the-guild.eu/news/2020/get-ready-for-horizon-europe-open-science.html>

„Komisja Europejska jest przekonana, że nie powinno się płacić za dostęp lub wykorzystanie informacji, których uzyskanie zostało już sfinansowane z publicznych pieniędzy. Europejskie przedsiębiorstwa i obywatele powinni móc w pełni z nich korzystać.”

https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

Dlaczego zarządzanie danymi jest ważne?

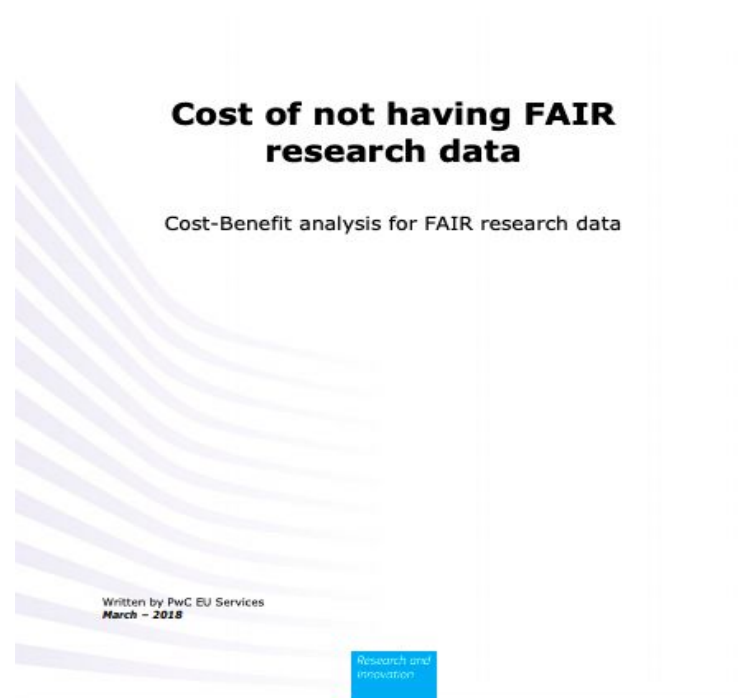

Szacowane straty finansowe

“We estimate the annual cost of not having FAIR data to a minimum of **€10.2bn** per year.”

Straty wynikają z wpływu złych praktyk na 3 obszary:

- działalność badawczą,
- możliwość prowadzenia dalszych badań,
- innowacje.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d375368c-1a0a-11e9-8d04-01aa75ed71a1/>

Korzyści dla badaczy

- właściwa organizacja danych
 - ułatwia korzystanie z danych w przyszłości lub udostępnienie ich (np. na prośbę),
- bezpieczne przechowywanie danych
 - minimalizuje ryzyko w nieprzewidzianych sytuacjach (np. utrata lub zniszczenie sprzętu)
- otwarte udostępnianie danych
 - oszczędza czas, który trzeba poświęcić na obsługę wniosków o udostępnienie danych
 - upowszechnianie dorobku naukowego

Szanse na cytowanie publikacji

“The results of citation prediction clearly associates a citation advantage, of up to **25.36%** ($\pm 1.07\%$), with articles that have a category 3 DAS (...)”

DAS - Data Availability Statement

Colavizza G, Hrynaszkiewicz I, Staden I, Whitaker K, McGillivray B (2020) The citation advantage of linking publications to research data. PLOS ONE 15(4): e0230416, <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0230416>.

Category	Definition	Example
0	Not available	No additional data available
1	Data available on request or similar	Supporting information further supporting data (DOI: 10.1186/1471-2121-21)
2	Data available with the paper and its supplementary files	The authors confirm the data is available without restriction manuscript (DOI: 10.1186/1471-2121-21)
3	Data available in a repository	The authors confirm the data is available without restriction NCBI/Gene Bank as the SRR1151080 (DOI: 10.1186/1471-2121-21)

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0230416.t001>

Polityki otwartości

- wymogi grantodawcy, np. Horyzont Europa, Narodowe Centrum Nauki,
- polityka przyjęta przez wydawcę czasopisma, np. udostępnienie danych w zakresie wymaganym do weryfikacji wyników zaprezentowanych w artykule,
- wymogi pracodawcy, instytucjonalna polityka otwartości

- odpowiedzialne zarządzanie danymi zgodnie z zasadami FAIR
 - sporządzenie planu zarządzania danymi
 - udostępnianie danych zgodnie z zasadą „as open as possible, as closed as necessary”.

Ilustracja: OpenAIRE CC BY,
<https://www.exeter.ac.uk/research/openresearch/opendata>

Udostępnianie danych badawczych:

- w zaufanym repozytorium, zapewniając do nich otwarty dostęp tak szybko jak to możliwe bądź w terminach określonych w planie zarządzania danymi,
- dane powiązane z publikacjami naukowymi powinny zostać zdeponowane najpóźniej do dnia publikacji i w sposób zgodny ze standardami przyjętymi przez społeczność naukową,
- dane należy udostępniać na licencji CC BY lub CC0.

Inne obowiązki w zakresie danych badawczych:

- sytuacje zagrożenia publicznego: na żądanie instytucji przyznającej środki, natychmiastowy otwarty dostęp do wszystkich wyników badań na otwartych licencjach lub, jeśli mają zastosowanie wyjątki, dostęp na sprawiedliwych i uzasadnionych warunkach dla osób prawnych, które potrzebują wyników badań, aby zaradzić sytuacji kryzysowej,
- w odpowiednich wypadkach w repozytorium zamieścić należy informacje o innych rezultatach badań bądź narzędziach i instrumentach potrzebnych do weryfikacji ustaleń zawartych w publikacji naukowej.

- odpowiedzialne i rzetelne zarządzanie danymi
 - sporządzenie planu zarządzania danymi
 - udostępnianie danych.

[illegible]

41

Plan zarządzania danymi badawczymi

- formalny dokument, który zawiera zarys tego, co będziemy robić z danymi w trakcie projektu badawczego i po jego zakończeniu,
- żywy dokument, który ma wspierać realizację projektu na każdym etapie,

Ilustracja: [The Data Management Expert Guide](#)
by CESSDA ERIC, CC BY SA.

Zasady FAIR

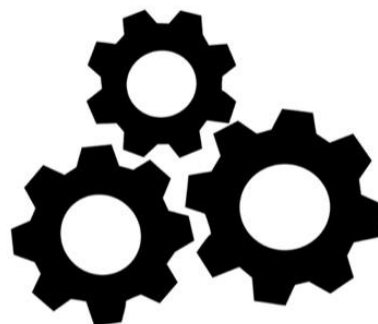
F
indable

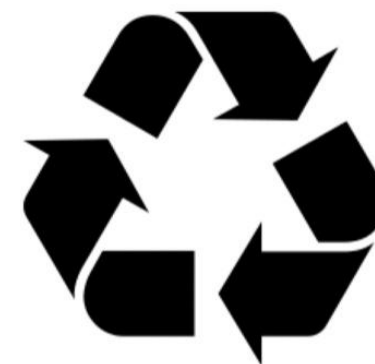
A
ccessible

I
nteroperable

R
eusable

- bezpieczne długoterminowe przechowywanie
- stały adres internetowy, możliwość uzyskania trwałego identyfikatora, np. DOI,
- łatwość wyszukiwania,
- podstawowe statystyki, informacje o tym, jak często dane były pobierane i oglądane,
- łatwość cytowania

Dziękuję za uwagę!

Kontakt:

pon@icm.edu.pl

n.gruenpeter@icm.edu.pl